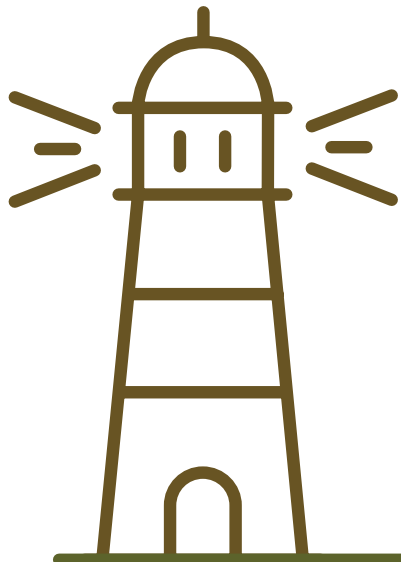

Qui diu que no es pot...?

Dossier
pedagògic

**Contes de Mercè Rodoreda i
poesia de Montserrat Vayreda**

mhelena
TOLOSA

M. Helena Tolosa Costa

mhelenatolosa.com

dossier pedagògic

Qui diu que no es pot...?

© dels textos:
M. Helena Tolosa

Disseny i maquetació:
Setdedisseny

Edició: Novembre del 2024

Contingut

1. Presentació	3
2. Proposta pedagògica abans de l'espectacle	4
3. Proposta pedagògica després de l'espectacle	10
4. Per saber-ne més	13
5. Fitxa tècnica	14

1. Presentació

Us presentem aquest espectacle de petit format basat en tres contes de Mercè Rodoreda enllaçats amb poemes de Montserrat Vayreda.

- Contes Infantils de Mercè Rodoreda: Les tres granotetes i el rossinyol; L'hivern i les formigues; Les pomes trapasseres.
- Poemari Infantil "Amb el sol a la mà" de Montserrat Vayreda (cargols, rata-pinyada, l'abella, la guilla, el grill, la cançó del records i l'infant i les formigues...).

Qui no pot ser amic?, company?, amable?, respectuós?... amb aquells que no són com ell?!

Qui diu que una formiga no pot conviure amb el gèlid hivern? O que la granota i el rossinyol no poden ser amics? O que les pomes poden voler jugar i divertir-se? Qui diu que ser diferent és un problema? De les mans dels nostres protagonistes parlem del respecte a la diferència, de la inclusió, de la convivència passejant per les emocions de la ràbia, l'enveja, la tristesa, l'alegria, la frustració i la por amanit amb teatre d'objectes, imatges i algunes cançons.

Valorem que cadascun de nosaltres és diferent, únic i especial: la diversitat com a font d'enriquiment. Des d'aquesta diversitat honrem la diferència i reconeixem que cadascú té les seves necessitats.

La proposta inclou diferents cançons que formen part dels contes. Algunes són tradicionals (deu pometes té el pomer), i altres musicades per MHelena Tolosa

Per articular les dinàmiques usem la metodologia del cercle de paraula que podeu trobar en aquest altre [enllaç](#).

2. Proposta pedagògica abans de l'espectacle

a) Ens col·locarem en cercle i establirem un diàleg amb els infants per explicar que aviat vindrà una persona al centre que ens explicarà contes i poemes.

- Farem una primera ronda i preguntarem si saben què és un poema i si recorden algun poema que hàgim treballat abans!
- Un cop feta la ronda continuarem amb la següent activitat que introduïrem amb la pregunta següent.

b) Sabeu qui era Mercè Rodoreda?

Seguint en cercle la persona referent llegirà la història de Mercè Rodoreda.

Fa molt de temps, al barri de Sant Gervasi, a Barcelona, hi va néixer una nena especial que es deia Mercè, filla de la Montserrat i l'Andreu, la Mercè Rodoreda i Gurguí, o la Rodoreda, que és com se l'anomena actualment. Era l'any 1908 i des del primer crit, tothom sabia que la Mercè seria única. La Mercè vivia amb la seva família en una casa gran i bonica, plena de llibres i amb un jardí ple flors, el casal Gurguí. El seu avi Pere, l'estimava moltíssim i sempre li deia "la princesa del Putxet." Ella i l'avi passaven les tardes junts, i mai paraven quietes! Jugaven, feien teatre, cantaven i inventaven històries, omplint la casa de rialles i alegria. D'ell li va arribar l'amor per les flors i per la literatura.

Quan la Mercè va ser una mica més gran, va començar a anar a l'escola. Allà va aprendre a llegir i a escriure, dues coses que li encantaven. Però, just abans d'aprendre a dividir, va deixar d'anar-hi, a sis anys perquè l'avi es va posar malalt i l'hi havia de fer companyia. Malgrat això, ella sabia que, algun dia, la seva vida estaria plena de paraules.

Un dia, però, les coses van canviar. L'avi Pere es va posar molt malalt, i l'oncle Joan de les "Amèriques" on havia anat a treballar per ajudar la família. La Mercè es va enamorar de l'oncle Joan i, després de poc temps, es van casar. Tot i això, al cap de poc, la Mercè es va

adonar que el que realment volia fer era escriure històries i en el pis on vivia s'ofegava. Necessitava ser lliure. Així que es va convertir en periodista i va començar a escriure articles i llibres. Però, de sobte, va començar la guerra. Com que no s'avenien gaire amb en Joan, la final cadascú va fer el seu camí i ella va tornar a la casa dels pares amb el seu fill Jordi. Malgrat tot, al final va haver de marxar de casa seva deixant la mare i el fill, amb una maleta plena de por i esperança cap a França, exiliada.

A França, va viure en un castell molt gran i bonic que deia que feia olor de formatge! Allà hi va estar amb altres amics i es va tornar a enamorar de l'Armand. Va tornar a esclatar una gran guerra i van haver de tornar a fugir, cap aquí, cap allà. Finalment, va poder tornar a París, on vivia en un piset i on cosia i escrivia contes per no sentir-se sola. Però encara no s'havia trobat el seu lloc i, al cap d'un temps, se'n va anar a Ginebra, una ciutat tranquil·la on va escriure i pintar.

La Mercè anava venint de visita a Catalunya, però ja no se sentia com abans. Després d'un any que es morís la seva parella Armand, va decidir anar a viure a Romanyà de la Selva, en una casa amb un jardí ple de colors. El 1980 va rebre el premi més gran que es podia imaginar, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

La Mercè va viure una vida plena d'aventures i va morir un 13 d'abril de 1983, pensant en el seu últim llibre i en aquell jardí que tant estimava. I així, el record de la Mercè Rodoreda va quedar viu entre els contes, els llibres i les flors que tant va cuidar durant tota la seva vida.

Mercè Rodoreda i Gurguí (*Barcelona, 1908 – Romanyà de la Selva 1983*)

- **Vols escoltar algun dels seus poemes convertits en cançó?...**

En aquest enllaç hi podeu trobar una cançó d'un poema que parla de les formigues.

<https://soundcloud.com/mhelena/formiga-v2>

- Posa-hi orelles ben grosses que el dia que vingui la MHelena la cantarem!
- Ara, imagineu-vos que sou formigues i que desfileu per l'espai un darrere l'altre portant grans de blat cap al niu!

FORMIGA – Mercè Rodoreda - Agonia de llum, 2002

És petit el gra de blat
i molts fan créixer la pila.
-Jo sóc la que més vigila
que tot estigui endreçat.
La pallofa de moresc
rossa és i nutritiva.
No colliu, la comitiva,
tèrbola bola de vesc!

Portem dol i anem per feina;
amb les mans, sense cap eina,
treballem en grups de mil.
I quan l'estiu s'enderroca,
entre l'arrel i la soca
resistim fins a l'abril.

c) Sabeu qui era Montserrat Vayreda?

Continuarem amb la següent activitat que introduïrem amb la pregunta **Sabeu qui era Montserrat Vayreda?**

Seguint en cercle la persona referent llegirà la història de Mercè Rodoreda.

Bon dia, soc la Montserrat. El meu pare es diu Joaquim Vayreda i la meva mare Josepa Trullol i vaig néixer al poblet de Lladó. He viscut molts anys i m'han passat moltes coses: algunes de més boniques i d'altres de més tristes. Quan jo tenia 12 anys va començar una guerra al nostre país i fins i tot recordo que a prop del pis on vivia a Figueres, va caure un bomba! Després d'allò, vam marxar a viure al Mas Torrent d'Avinyonet, però la major part de la meva vida he viscut a Figueres. Malgrat tot, no he tingut mai gaire por perquè estic envoltada de gent que m'estima i no estic sola. A casa sempre hi havia música, històries (literatura), poemes ... i natura. Segurament per això vaig decidir ser escriptora i poetessa. M'estimo la vida i la meva terra on visc, entre la Garrotxa i l'Empordà. Gaudeixo de les coses senzilles i boniques. M'agrada pensar que els poemes i les històries que escric estan vives ... Quan escric poemes... a vegades sembla que hi amagui endevinalles (metàfores)!

Montserrat Vayreda i Trullol (Lladó, Alt Empordà, 1924 - Figueres, 2006)

Voleu escoltar algun dels meus poemes?

L'ABELLA- Montserrat Vayreda

Porta un giponet ratllat
de negre i groc de mimosa
i prop la flor que ha esclatat
fa una ronda neguitosa.
El seu vol airós i fi
amb prou feines l'endevina
l'orella del romaní,
el bruc i la tarongina.
Liba llet del xuclamel
o vi blanc de la ginesta,
i omple la cel·la de mel
bon punt de xuclar estar llesta.
Cada gota li respon
per la set, fent-se més dolça
si a la pica de la font
va del fil d'aigua a la molsa.

En aquest enllaç hi podeu trobar un videoclip del poema, el poema sencer i unes preguntes per fer en cercle.

<https://www.mhelenatolosa.com/psicopedagoga/labella-montserrat-vayreda/>

Entre amatent i poruc
tothom que la veu fuig d'ella,
delint per la mel del buc
i apartant-se de l'abella.
Si li ronden el tresor
ataca folla, irascible,
i no sap, quan clava el fible,
que hi troba la seva mort.

ELS CARGOLS - Montserrat Vayreda

Amb la caseta a l'esquena
caminen a poc a poc,
si la pluja els treu de pena
amb el sol no van enlloc.

Quan s'enfilen per les canyes
o llisquen pels vegetals,
estiren les dues banyes
per no fer ni un pas en fals.

Més així que el sol s'enrosca
pels arbres i pels camins,
fiquen el cap a la closca
tancant la porta per dins.

En aquest enllaç hi podeu trobar un videoclip del poema, el poema sencer i unes preguntes per fer en cercle.

<https://www.mhelenatolosa.com/psicopedagoga/els-cargols-montserrat-vayreda/>

La GUILLA

És del bosc, no de la jungles,
i valenta entre els valents;
els rocs li esmolen les ungles,
arrels i escorces, les dents.

Si per atzar s'insinua
la peça que bota al lluny,
se li cargola la cua
com la falç del mes de juny.

Cada nit va de cacera
fins a la porta d'un mas,
prou lladra el gos dintre l'era,
la guilla no li'n fa cas.

Va de dret a les vermelles
crestes del gall temptador?
Mou el morro i les orelles
ensumant qualche furtor?

Ramunta d'un bot, amb traça,
el filat del galliner,
entra al clos i n'arrabassa
gallina o polla. És balder

que s'espeternegui la peça
o baladregi a desdir,
traspassa el filat de pressa.
Qui la podria seguir?

Les potes llisquen alades
sens trobar repòs ni punt,
socs i penyes i brancades
semblen dir-li: Amunt, amunt!

Quan és als cims, mentre l'astre
de la nit, cia el llagut,
s'entaula i no deixa rastre
de la presa que s'ha endut.

L'endemà tothom rondina.
Ha nevat sobre el quintar!
Neu de plomes de gallina
que amb el vent ha de volar.

En aquest enllaç hi podeu trobar un videoclip del poema, el poema sencer i unes preguntes per fer en cercle.

<https://www.mhelenatolosa.com/psicopedagoga/la-guilla-montserrat-vayreda/>

d) Tancament

- Tanquem la sessió amb la pregunta: Alguna cosa bonica que m'emporto del que hem fet avui és...

3. Proposta pedagògica després de l'espectacle

Per articular les dinàmiques usem la metodologia del cercle de paraula que podeu trobar en aquest altre [enllaç](#)

Podeu escollir un bloc de preguntes o barrejar-les segons el grup, l'edat dels infants i les necessitats a treballar.

Parlem de...

a) La diversitat i la diferència

La natura és plena de diversitat. Moltes espècies de mides, formes, colors, sons, hàbitats, costums. El món és divers i la diferència ens enriqueix.

Igual que a la natura, cadascú de nosaltres és alhora únic i divers. Totes les persones som diferents, úniques i valuoses.

- Digues un animal que t'agradaria ser.
- En què t'assembles a una abella? (digues alguna cosa que tens en comú amb una abella).
- En què t'assembles a una guilla? (digues alguna cosa que tens en comú amb una guilla).
- En què t'assembles a un cargol? (digues alguna cosa que tens en comú amb un cargol).
- En què t'assembles a una formiga? (digues alguna cosa que tens en comú amb una formiga).
- En què t'assembles a una granota? (digues alguna cosa que tens en comú amb una granota).
- En què t'assembles a un rossinyol? (digues alguna cosa que tens en comú amb una granota).
- Comparteix alguna característica que t'agrada de l'animal amb el qual t'has identificat.
- Comparteix alguna cosa bonica que has escoltat.

Parlem de...

b) Iguals però diferents

Després de llegir els diferents poemes fer grups d'infants i repartir un animal a cada grup:

- Abella
- Guilla
- Cargol
- Formiga
- Granota
- Rossinyol

Cada grup ha de comentar:

- Com és l'animal? Colors, forma, mida, què fa, on viu -aire, terra, mar...-
- Què li agrada i què no d'aquest animal?
- Poden dibuixar l'animal (o fer-lo en plastilina o altres materials).

Un cop acabat el temps, cada grup exposa el seu animal.

- Expressió corporal: es mouen, fan els sons com si fossin...
- Expliquen les preguntes anteriors.

Acabem la sessió movent-nos tots per l'espai segon l'animal que simbolitzàvem.

Parlem de...

c) Contes de Mercè Rodoreda

- Les tres granotetes i el rossinyol
- L'hivern i les formigues
- Les pomes trapasseres

En aquest contes hi podem destacar cinc emocions.

- Les granotes i el rossinyol senten TRISTESA perquè voldrien fer el que l'altra fa.

En algun moment heu sentit TRISTESA de no saber fer una cosa que una altra persona pot fer? Ens ho expliques?

- Les formigues tenen POR de l'Hivern.

En algun moment heu sentit POR d'algú o d'alguna cosa? Ens ho expliques?

- L'Hivern se sent SOL perquè ningú el vol.

Alguna vegada us sentiu SOLS (algú no us vol per jugar, per fer un treball ...)? Quan us passa?

- El noi està SORPRÈS de trobar-se les pomes masegades.

Ens agradaria escoltar algun moment en què alguna cosa us ha SORPRÈS. Les sorpreses poden ser agradables o desagradables...

- Les pomes estan ALEGRES perquè poden jugar

Quines són les coses que us fan estar ALEGRES?

- Cadascú de nosaltres és únic i especial i tots som diferents. Però diferent no vol dir enemic.

Penseu alguna cosa que sabeu fer, o que sou, o que teniu que us fa diferents dels altres:

- El que ser fer amb el cos (esport, teatre, música...)
- El que m'agrada (llegir, escriure, pintar, ballar...)
- El meu cos (els meus ulls, els meus cabells, els meus peus...)
- Alguna habilitat (pintar, jugar a escacs, cantar...)
- Alguna cosa de la qual en sé molt (dinosaurès, ocells, animals, contes...)
- ...

Podem escriure en un paper de color alguna cosa que fa que siguem únics i especials i penjar-ho en algun racó de la classe!

4. Per saber-ne més

- Per continuar treballant la poesia:
<https://serveiseducatiu.xtec.cat/terraalta/general/posseir-la-poesia-recull-dactivitats/>
- Gust per llegir
<https://xtec.gencat.cat/ca/projectes/lectura/impulslectura/recursos-per-al-professorat/gustperllegir/ei-ci/>
- Càpsules poètiques i recursos artístics
<https://www.mhelenatolosa.com/psicopedagoga/recursos-artistics/>

Mercè Rodoreda:

- Muñoz, T i Caboblanco, A. L'ESCRITORA SENSE FRONTERES, Mercè Rodoreda i la màgia de les paraules. Col·lecció Els llibres del petit sàpiens, Inuk Books, 2023
- Rodoreda, M. I Subi. CONTES INFANTILS DE MERCÈ RODOREDÀ. Editorial Baula 2008
- <https://www.escriptors.cat/autors/rodoredam>
- <https://www.escriptors.cat/autors/rodoredam/obra/contes-infantils-de-merce-rodoreda>
- <https://www.mercerodoreda.cat/>
- <https://www.mercerodoreda.cat/anyrodoreda/>

- Les pomes trapasseres
Dossier de treball: <https://www.studocu.com/ca-es/document/universitat-autonoma-de-barcelona/llenguatges-i-contextos-i/les-pomes-trapasseres/95111657>
Àudio del conte MHelena: <https://soundcloud.com/mhelena/les-pomes-trapasseres-ok-les>

Montserrat Vayreda:

- Vayreda, M. AMB EL SOL A LA MÀ (Poemes per infants). Imp Aubert, Olot 1978
- <https://cultura.gencat.cat/ca/temes/commemoracions/2024/anymontserratvayreda/inici/index.html>
- <https://www.escriptors.cat/autors/vayredam>

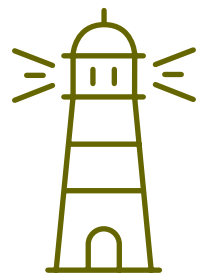

5. Fitxa tècnica

- Durada de l'espectacle més col·loqui: 60 minuts
- Temps de muntatge: 30 minuts
- Temps de desmuntatge: 15 minuts
- Espai mínim de 2 x 2 metres
- Endoll per altaveu i micro diadema segons espai (ho porta la companyia)
- Escenografia: taula i penjador de peu (ho porta la companyia)
- Llum de sala

Contacte: MHelena (671631415) mheleantolosa@gmail.com

QUI DIU QUE NO ES POT

M. Helena Tolosa

---

mhelentolosa@gmail.com
671631415

mhelenatolosa.com